चापाकोट नगरपालिका

स्थानीय राजपत्र

खण्ड : २ | चापाकोट | २०७५ आषाढ २० गते | संख्या : ८

भाग २

बारुणयन्त्र सञ्चालन तथा व्यवस्थापन निर्देशिका, २०७५

चापाकोट नगरपालिका

स्थानीय राजपत्र

खण्ड : २ | चापाकोट | २०७५ आषाढ २० गते | संख्या : ८

भाग २

बारुणयन्त्र सञ्चालन तथा व्यवस्थापन निर्देशिका, २०७५

स्वीकृत मिति : २०७५/०३/२०

प्रस्तावना : आगलागी नियन्त्रणको लागि आवश्यक यन्त्र, उपकरणको व्यवस्था गरी नगर क्षेत्रमा समेत सेवा प्रदान उद्देश्यवाट यस नगरपालिकामा रहेको बारुणयन्त्र तथा आवश्यक उपकरण र सोको लागि लाग्ने जनशक्तिको व्यवस्थापनमा सुनिश्चित गरी बारुणयन्त्र व्यवस्थापनको लागि नगर स्तर ीय समिति गठन गरी संचालनको व्यवस्था भरपर्दो र विश्वसनीय बनाउन स्थानीय सरकार संचालन ऐन २०७४ को परिच्छेद ३ को दफा ११ उपदफा २ को (न) बमोजिम चापाकोट नगरपालिकाबाट सम्पादन गर्नु पर्ने जिम्मेवारीलाई प्रभावकारी बनाउन बारुणयन्त्र संचालन तथा व्यवस्थापन निर्देशिका २०७५ तर्जुमा गरि लागु गरिएको छ ।

परिच्छेद १
प्रारम्भिक र परिभाषा

१. **संक्षिप्त नाम र प्रारम्भ :** (१) यस निर्देशिकाको नाम चापाकोट नगरपालिकाको "बारुणयन्त्र संचालन तथा व्यवस्थापन निर्देशिका २०७५" रहेको छ । २. यो निर्देशिका तुरुन्त प्रारम्भ हुनेछ ।

२. **परिभाषा :** विषय वा प्रसङ्गले अर्को अर्थ नलागेमा यस निर्देशिकामा

(क) "**ऐन**" भन्नाले स्थानीय सरकार संचालन ऐन, २०७४ लाई सम्झनु पर्छ ।

(ख) "**स्थानीय कानुन**" भन्नाले नगर सभावाट पारित गरेको कानुनलाई सम्झनु पर्दछ ।

(ग) "**नियमावली तथा कार्यविधि**" भन्नाले नगरकार्यपालिका बाट स्वीकृत विपद् व्यवस्थापन कार्यविधि २०७४ र सो संग सम्वन्धीत नियमावलीहरुलाई जनाउछ ।

(घ) "**नगरपालिका**" भन्नाले नेपालको संविधान २०७२ ले व्यवस्था गरे बमोजिम स्थानीय सरकार संचालन ऐनको दफा ८ वमोजिम गठित नगरपालिकालाइ बुझाँउछ ।

(ङ) "**वडा कार्यालय**" भन्नाले नेपालको संविधान २०७२ ले व्यवस्था गरे बमोजिमको स्थानीय सरकार संचालन ऐन २०७४ को दफा ५ वमोजिमको गठित वडा लाई वुझाउछ ।

(च) बारुण यन्त्र भन्नाले आगलागी नियन्त्रणको लागि प्रयोगमा ल्याईने मेशिनरी उपकरण लाई सम्झनु पर्छ ।

(छ) नगर स्तरीय बारुणयन्त्र संचालन तथा व्यवस्थापन समिति भन्नाले बारुणयन्त्र संचालन, व्यवस्थापन गर्न नगर प्रमुखको संयोजकत्वो मा गठन भएको ११ सदस्य रहेको समितिलाई सम्झनु पर्दछ ।

(ज) अनुदान भन्नाले केन्द्रीय सरकार, प्रदेश सरकार, र वैदेशिक सहयोग, दातृ निकाय अनुदान समेत लाई सम्झनु पर्दछ ।

(झ) गैर सरकारी संस्था भन्नाले स्थानीय स्तरमा रहेर समग्र विकासमा ठोस योगदान पुरयाउन निश्चित लक्ष र उद्देश्य राखी प्रचलित कानुन बमोजिम दर्ता भई स्थानीय निकायहरुसंग समन्वय राखी कार्य गरीरहेका नाफारहित संघ/सस्था सम्झनु पर्दछ ।

(ञ) कार्यविधि भन्नाले नगरकार्यपालिका बाट स्वीकृत विपद् व्यवस्थापन कार्यविधि २०७४ लाई सम्झनु पर्दछ ।

परिच्छेद २

उद्देश्य, सञ्चालन तथा व्यवस्थापन

३. **निर्देशिकाको उद्देश्य :**

(क) बारुणयन्त्र संचालनको जिम्मेवारी विश्वसनीय र भरपर्दो रुपमा निर्वाह गर्ने ।

(ख) आगलागी नियन्त्रणको लागि यस नगरपालिका क्षेत्र र सम्वन्धित तथा छिमेकी जिल्लाका नगरपालिका र गाउपालिका क्षेत्रमा वारुणयन्त्र उपलब्ध गराउने ।

(ग) बारुण यन्त्र संचालनको लागी जिल्ला प्रशासन कार्यालय सुरक्षा निकाय छिमेकी नगरपालिका उधोग वाणिज्य संघ तथा गैर सरकारी संस्थाहरुको सहयोग सहकार्य तथा लगानी (श्रोत तथा खर्च व्यवस्थापन) सहज तुल्याउने ।

(घ) बारुणयन्त्र संचालनको लागी स्रोत व्यवस्थापन,नियमित मर्मत संभार र सेवा प्रवाह प्रभावकारी बनाउने ।

(ङ) बारुणयन्त्र संचालन तथा व्यवस्थापनमा निजी क्षेत्र तथा समुदायको सहभागिता अभिवृद्धि गर्ने ।

(४) **कार्यक्षेत्र** : यस नगरपालिकाको बारुणयन्त्रको संचालन तथा व्यवस्थापन ,मर्मत संभार र आवश्यक परेको बखतमा आगलागी नियन्त्रण गर्ने कार्यको लागी जुनसुकै समयमा पनि सेवा उपलब्ध गराउने कार्य सम्म

मात्र यस निर्देशिकाको कार्यक्षेत्र हुनेछ।

५. **बारुणयन्त्र सेवा संचालन तथा व्यवस्थापन :**

(१) नगरपालिकावाट बारुणयन्त्र सेवा देहायमा लेखिए बमोजिम संचालन तथा व्यवस्थापन गरिनेछ।

(क) नगरपालिकामा रहेका बारुणयन्त्र र अरु थप गर्न पर्ने आवश्यक देखेमा खरिद गरेर पनि संचालन तथा व्यवस्थापन गर्ने।

(ख) नेपाल केन्द्रिय सरकार र प्रदेश सरकार, दातृ निकाय, वैदेशिक सहयोग, अन्तर्राष्ट्रिय संघ सस्थाहरुबाट सहायता स्वरुप उपलब्ध हुने।

(ग) वार्षिक वजेट तथा कार्यक्रम समितिको परामर्शमा नगर कार्यपालिकाले बनाउनु पर्नेछ।

(२) आगोलागी नियन्त्रणको लागी बारुणयन्त्रको व्यवस्थित, विश्वसनीय र प्रभावकारी प्रयोगको व्यवस्था मिलाउन देहाय वमोजिमको बारुणयन्त्र सेवा संचालन तथा व्यवस्था समिति गठन भएको छ।

(क) नगर प्रमुख - संयोजक

(ख) नगर कार्यपालिका सदस्यहरुमध्येबाट ३ जना (कार्यपालिकाको निर्णयबाट)- सदस्य

(ग) ईलाका प्रहरी कार्यालय चापाकोटका कार्यालय प्रमुख - सदस्य

(घ) चापाकोट उद्योग बाणीज्य संघ चापाकोट अध्यक्ष - सदस्य

(ङ) नेपाल रेडक्रस सोसाईटी चापाकोट प्रतिनिधि - सदस्य

(च) नेपाल पत्रकार महासंघ चापाकोट नगरका प्रतिनिधि- सदस्य

(छ) प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत वा निजले तोकेको अधिकृत प्रतिनिधि- सदस्य सचिव

नोट-अन्य आवश्यकता अनुसार आमन्त्रीत सदस्य

६. केन्द्रिय सरकार र प्रदेश सरकारबाट प्राप्त निर्देशनहरुलाई कार्यान्वयन गरिने छ ।

७. जिल्ला प्रशासन कार्यालय वाट प्राप्त निर्देशनलाई कार्यन्वयन गरिने छ।

८. नेपाल सरकार वाट प्राप्त ऐन नियमहरु प्राप्त भएमा सोहि बमोजिम लागु गरिने छ ।

९. **बारुणयन्त्र संचालन तथा व्यवस्थापन समितिको काम कर्तव्य र अधिकार**
बारुणयन्त्र सन्चालन तथा व्यवस्थापन गर्ने शिलशिलामा यस समितिको काम कर्तव्य र अधिकार देहाय बमोजिम हुनेः-

(क) बारुणयन्त्र संचालन तथा व्यवस्थापनको लागि बार्षिक बजेट तथा कार्यक्रम वनाउन नगरकार्यपालिकामा सिफारिस गर्ने ।

(ख) छिमेकी नगरपालिका तथा गाउँपालिका, गैरसरकारी संस्था, सर कारी निकाय, सरोकारवाला पक्षहरु संग समन्वय गरी श्रोत व्यवस्थापन गर्ने ।

(ग) बारुणयन्त्रको प्रयोग र परिचालनलाई प्रभावकारी बनाउन समय समयमा पूर्व प्राविधिक परीक्षण गराउने

(घ) बारुणयन्त्रको प्रयोग आगलागी नियन्त्रण कार्यको लागि मात्र गर्ने।

(ङ) बारुणयन्त्र संचालनको लागि सुरक्षाको आवश्यकता महशुस भएमा सुरक्षा निकायसंग समन्वय गर्ने ।

(च) स्थानीय आवश्यकता र औचित्यको आधारमा बारुणयन्त्र सञ्चालन तथा व्यवस्थापनको लागि सेवा शुल्क निर्धारण गर्न सक्ने छ ।

(छ) बारुणयन्त्र मर्मतसंभार, उपयोग र व्यवस्थापन गर्ने तथा नगर पालिकामा मर्मतको लागि सिफारिस गर्ने

(ज) बारुणयन्त्र संचालन गर्न आवश्यक जनशक्तिको व्यवस्था मिलाउने र आवश्यक पर्ने जनशक्तिको साथै सुरक्षा निकाय सगं समन्वय गर्न पर्ने रहेछ भने गर्ने ।

१०. **सरोकारवाला निकायको भूमिका** : बारुणयन्त्र संचालन तथा व्यवस्थापन

गर्ने शिलशिलामा सरोकारवाला निकायहरुको भूमिका र जिम्मेवारी देहाय बमोजिम हुने छ ।

(क) बारुणयन्त्र संचालन तथा व्यवस्थापन गर्न छिमेकी नगरपालिका, गाउँपालिका, गैरसरकारी संस्थाहरुको समन्वयमा आर्थिक सहयोगका लागि आवश्यकता अनुसार समन्वय समिति गठन गर्न सक्ने छ ।

(ख) बारुणयन्त्र संचालन तथा व्यवस्थापन गर्नको लागि सुरक्षा निकाय र जिल्ला प्रशासन कार्यालयवाट समितिको माग वमोजिम आवश्यक सुरक्षा र समन्वयको प्रवन्ध मिलाउनु पर्नेछ ।

११. **कोषको व्यवस्थापन :**

१. नगरपालिकाको विपद व्यवस्थापन विशेष कोष अन्तर्गत बारुणयन्त्र संचालन तथा व्यवस्थापन कोष रहनेछ, जसमा देहाय बमोजिमको रकम जम्मा गरिनेछ ।

(क) केन्द्रीय सरकार,प्रदेश सरकार वाट बारुणयन्त्र खरिद, संचालन तथा व्यवस्थापनको लागि उपलब्ध अनुदान रकम ।

(ख) नगरपालिकावाट बारुणयन्त्र संचालन तथा व्यवस्थापनको लागि विनियोजित रकम

(ग) छिमेकी नगरपालिका र गाउँपालिका वाट प्राप्त हुने अनुदान ।

(घ) रेडक्रस संस्था, गैरसरकारी संस्था, उद्योग वाणिज्य संघ, चन्दा दातावाट उपलब्ध हुने अनुदान ।

(ङ) बारुणयन्त्र खरिद, संचालन व्यवस्थापन,गर्न दातृ निकाय गैरसरकारी संस्था तथा सम्वन्धित निकायवाट प्राप्त हुने अनुदान

(२) कोष संचालन गर्न कोषमा भएको आम्दानी,कोषमा भएको यथार्थ खर्च र मौज्दात रकम तथा खाता संचालन र लेखा व्यवस्थापन

नगरपालिकाको प्रचलित कानुन बमोजिम हुनेछ ।

(३) कोषबाट बारुणयन्त्र संचालन तथा व्यवस्थापन नियमित मर्मत / संभार बारुणयन्त्र सेवा तर्फ कार्यरत कर्मचारीको तलव भत्ता तथा अन्य सुविधा र आगलागी नियन्त्रणका लागि आवश्यक अन्य सामाग्रीहरु खरीद तथा मर्मत संभारमा मात्र खर्च गर्न सकिनेछ ।

(४) आर्थिक बर्षको अन्त्यमा खर्च नभइ बाँकी रहेको मौज्दात रकम फ्रिज नभइ सोही कोषमानै ट्रान्सफर गरी राखिनेछ ।

१२. **जनशक्ति व्यवस्थापन :**

(१) नगरपालिकामा बारुणयन्त्र तर्फ कार्यरत जनशक्तिको क्षमता विकासका लागि नियमित प्रशिक्षण तालिमको व्यवस्था नगरपालिकाले मिलाउनु पर्नेछ ।

(२) नगरपालिकामा बारुणयन्त्र संचालन गर्न सक्ने क्षमता भएका मौजुदा कर्मचारीहरु छन भने सोही कर्मचारीलाईनै लगाउने र पालो पालोमा राख्ने अफिस समय सहित पुरै समय बारुणयन्त्रमा रहने गरी एक वोटा बारुणयन्त्रको लागि २ जना चालक र २ जना सहायक चालकको नगरपालिकाले व्यवस्था गर्नेछ । आगलागीमा खटेवापत पटके सुविधा वापत चालकलाई पटके रु १०००।- र सह चालकको रु ५००।- भत्ता सुविधा नगरपालिकाले उपल्वध गराउन सक्नेछ ।

(३) बारुणयन्त्र तर्फ नगरपालिकामा मौजुदा कर्मचारी नभएमा कर्मचारी भर्ना गर्दा नगरपालिकालाई दीर्घकालीन दायित्व सृजना नहुने गरी करार सेवामा सेवा करारमा लिनु पर्नेछ । करार सेवा लिए वापत दिने सेवा सुविधाको सम्वन्धमा करार संझौता वमोजिम हुनेछ ।

(४) आगलागी नियन्त्रणका लागि बारुणयन्त्र संचालनमा कार्यरत जनशक्तिको सुरक्षालाई मध्यनजर गरी बारुणयन्त्रमा खट्ने कर्मचारीहरुको दुर्घटना वीमा गर्न सक्नेछ ।

(५) ईमरजेन्सी सेवा भएकोले बारुणयन्त्रमा खट्ने कर्मचारीको वस्ने व्यवस्था नगरपालिकाले मिलाउनेछ ।

(६) बारुणयन्त्र अत्यावश्यक सेवा भित्र पर्ने भएको र बारुणयन्त्र संचालनको लागी प्राविधिक क्षमताको आवश्यकता पर्ने भएकोले कर्मचारीको व्यवस्थापन गर्दा न्युनतम जनशक्तिको व्यवस्थालाई मध्यनजर गरी अनावश्यक तथा बोझिलो खर्च नपर्ने गरी जनशक्ति व्यवस्थापन नगरकार्यपालिकाले गर्नुपर्नेछ ।

(७) आगलागी नियन्त्रणको कार्य ज्यादै नै संवेदनशील भएकोले बारुणयन्त्र सेवातर्फ कार्यरत जनशक्तिको कर्तव्य पालना र अनुशासनलाई विशेष ध्यान दिईनेछ । अनुशासनको पालना नभएको पाइएमा नगरकार्यपालिकाको कर्मचारीको कार्यविधि,आचारसंहिता पत्र ऐन नियमको अवलम्वन गरी कसुरको मात्रा हेरी दण्ड जरिवाना र सेवावाट बर्खास्त गर्ने सम्मका कारवाहीहरु नगरकार्यपालिकावाट तत्काल गरिनेछ ।

परिच्छेद ३
दण्ड, सजाय र जरिवाना

१३. **गलत सूचना दिने व्यक्तिलाई हुने सजाय** : आगलागी भएको भनी गलत सूचना दिने व्यक्ति र बारुणयन्त्र सञ्चालन तथा व्यवस्थापन कार्यमा अवरोध पुऱ्याउने व्यक्तिलाई ऐन नियम बमोजिम दण्ड जरिवाना हुनेछ।

१४. **दण्ड जरिवाना सरकारी वाकी सरह असुल गरिनेछ ।**

१५. **समिक्षा एवं प्रगति प्रतिवेदन सम्बन्धी व्यवस्था** : नगरकार्यपालिकाको वार्षिक समिक्षा हुदाको समयमा बारुणयन्त्र संचालन तथा व्यवस्थापन सम्वन्धी क्रियाकलापहरुको गतिविधिको जानकारी गराउनेछ ।

परिच्छेद ४
विविध

१६. **थपघट र हेरफेर** : यस निर्देशिका कार्यान्वयनका क्रममा कुनै बाधा अवरोध आएमा बाधा अड्चन फुकाउने प्रयोजनका लागि नगर कार्यपालिकाको कार्यालयबाट निर्णय हुनेछ ।

१७. **खारेजी र बचाउ** – यस निर्देशिकामा उल्लेख भएका कुराहरु यसै बमोजिम र अन्य कुराहरु प्रचलित ऐन नियम बमोजिम हुनेछ ।

२०७७ चैत्र ०५ गते

आज्ञाले
ध्रुव खनाल
प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत